

EN VERDER

Kijk niet in de spiegel
Huispersoneel verenigd
Een coronavaccin voor iedereen
Sociale zekerheid is geen sprookje

22

TEAM SPIRIT

Niemand is veilig, tot iedereen veilig is

4

DOSSIER

De duurzame samenleving van de toekomst

20

UIT DE KAST

De smartphone

12

REISVERSLAG

IAO-conventie 189 voor huispersoneel reist de wereld rond

9

DANKJEWEL

Andre Kiekens, afscheidnemend directeur, rots in de branding

23

DE SOCIALE ZEKERHEID

Onze beste bescherming

10

KORTGEKNIPT

Mag het iets meer zijn? Een opinie van Dieudonné Wamu Oyatambwe

SAMEN

De wereldwijde gezondheidscrisis, armoede en ongelijkheid, een opwarmende planeet ... De problemen van vandaag tonen de systeemcrisis waarin we ons bevinden pijnlijk aan. Winston Churchill zei ooit 'Verspil nooit een goede crisis.' Is er een beter moment dan vandaag om werk te maken van systeemverandering? Hartelijk welkom in het nieuwe WSM-magazine. Op het menu: enkele recepten voor verandering.

Het aperitief is een binnenkomer. Onze algemeen secretaris Andre Kiekens geeft de fakkel door. Een dankbaar eerbetoon aan onze rots in de branding. (p. 9)

Als voorgerecht serveren we een denkoefening. De opdracht luidt: droom de samenleving van de toekomst. Want de toekomst die we willen, moeten we ons eerst kunnen inbeelden. De ideale samenleving combineert welzijn voor iedereen met een drastische reductie van broeikasgassen. Vanuit wetenschappelijk oogpunt is het perfect mogelijk. En samen kunnen we de verandering afdwingen. (p. 4)

Met het hoofdgerecht leggen we de focus bij de WSM-thema's. Waardig werk, sociale bescherming en een humane economie. Het zijn de ingrediënten die WSM uitspeelt voor systeemverandering. Wat de mayonaise doet pakken? Dat we er SAMEN voor gaan. Samen, als sterk verenigd middenveld. Ontdek hoe sociale bewegingen overal ter wereld samenwerken voor de rechten van huispersoneel. (p. 10)

Als tussendoortje halen we onze smartphone uit de kast. Dit onmisbare toestel linkt alle thema's waarvoor WSM zich inzet naadloos aan elkaar. (p. 19)

En het dessert is een klassieker: onze sociale bescherming. Sociale bescherming redt mensenlevens. Toch moeten we die sociale bescherming vandaag met hand en tand verdedigen. En nu er een coronavaccin is, is het belangrijk dat iedereen dat kan krijgen. In dit nummer lees je hoe wij samen politici onder druk kunnen zetten om dat mogelijk te maken. (p. 22)

Lees smakelijk!

Jennifer en Katrien

KIJK NIET IN DE SPIEGEL, KIJK NAAR HET SYSTEEM

Om de klimaatverandering tegen te gaan, moeten we de CO₂-uitstoot terugdringen, de biodiversiteit beschermen en ecosystemen herstellen. Om armoede en ongelijkheid te beëindigen, is er nood aan een economie ten dienste van de mens, die de ecologische grenzen van de planeet respecteert. We weten wat anders moet. Waarom verandert er dan zo weinig?

TEKST / Katrien Liebaut, Bert De Wel, Koen Detavernier

Vanuit wetenschappelijk oogpunt is het perfect mogelijk. Met het *Living well within limits framework* (goed-leven-binnen-grenzen-kader) bestudeerde de Amerikaanse professor Julia Steinberger hoe je welzijn voor iedereen realiseert, met de beperkte hulpbronnen van onze planeet. Aan de hand van het *decent living energy model* (waardig-leven-energiemodel) berekent ze hoeveel energie daarvoor nodig is. In dit dossier delen we haar conclusies. We toetsen ze af met mensen die zich binnen WSM en onze arbeidersbeweging buigen over de klimaatproblematiek. En we delen de inzichten van milieujourna-

list Jaap Tielbeke. Hij stelt vast dat een aantal ideeën een systeemverandering in de weg staan.

Steinberger en Tielbeke leren ons buiten de lijntjes te denken. En al

zijn er heel wat drempels, op één punt zijn we het volmondig eens: wij burgers, verenigd in een sterk sociaal middenveld, kunnen het verschil maken. **Ben je klaar voor een radicale denkoefening?**

Julia Steinberger (° 1974), biofysicus en econoom, is professor 'Ecologische economie' aan de universiteit van Lausanne en lid van het IPCC-panel van de Verenigde Naties.

Jaap Tielbeke (° 1989) is Nederlands milieujournalist, verbonden aan de Groene Amsterdammer. Eind 2020 bracht hij het boek 'Een beter milieu begint niet bij jezelf' uit.

DOSSIER

>>

JE KAN NIET GEZOND ETEN IN EEN SNOEPWINKEL

Onze economieën en markten zijn gericht op groei. Om winst te maken moeten bedrijven veel produceren en moeten consumenten veel consumeren. De kost om een product te herstellen, ligt vaak hoger dan de aankoop van een nieuw exemplaar. Met enorme marketingbudgetten promoten bedrijven letterlijk overconsumptie. 'Overconsumptie', zegt Steinberger, 'is geen optie in onze samenleving, het is een doel op zich'.

Als onze economie aanzet tot een niet-duurzame levensstijl, dan is het moeilijk om tegen die stroom in te gaan. Waarom je comfortabele auto wegdoen, als er geen goed alternatief is? Of je eetgewoonten aanpassen, als overheden vlees promoten? Ons huidige ideaalbeeld van welvaart is vervuילend, het vraagt meer grondstoffen dan er op de aarde beschikbaar zijn en het houdt ongelijkheid in stand.

DE BOUWSTENEN VAN MENSELIJK WELZIJN

Dus, redeneert Steinberger, moeten we *welzijn* onder de loep leggen. Volgens de *theorie van menselijke behoeften* van wetenschappers Doyal en Gough, vormen een vast aantal behoeften de bouwstenen voor menselijk welzijn. Ieder mens heeft voedsel, water en een dak boven het hoofd nodig. Maar ook gezondheid, onderwijs, betekenisvolle relaties, economische zekerheid, autonomie, Over deze bouwstenen kan je niet onderhandelen. Als er één ontbreekt, is welzijn onmogelijk. We hebben van iedere bouwsteen een bepaalde hoeveelheid nodig.

Welzijn op deze manier benaderen laat toe overconsumptie in vraag te stellen.

Het laat ook toe te berekenen hoeveel energie en grondstoffen er nodig zijn om voor iedereen in alle basisbehoeften te voorzien. Samen met professor Rao van de universiteit van Yale linkt Steinberger de menselijke behoeften aan energievoorziening. Ze berekenen voor alle landen in de wereld hoeveel energie er nodig is voor voedsel, huisvesting, transport, onderwijs, gezondheidszorg, communicatie, ...

De conclusie: als we de bestaande technologie voor hernieuwbare energie op wereldschaal inzetten, werk maken van duurzamere productie en een eind maken aan overconsumptie, dan kunnen we welzijn voorzien voor iedereen, en daarbij tot 60 procent minder energie verbruiken dan vandaag.

HERVERDELING EN BLOEI

Op dit ogenblik gebruiken we makkelijk meerdere keren de hoeveelheid aan energie die Steinberger in haar berekeningen toepast. 'Onze huidige maatschappij is georganiseerd op individueel en inefficiënt energieverbruik,' aldus Steinberger. 'Om ons te verplaatsen hebben we een wagen nodig. Vliegtickets zijn goedkoper dan treintickets. Energie moet efficiënter en collectiever aangewend worden, maar dat leidt daarom niet tot minder comfort.'

Herverdeling is de sleutel. Door de hoogste inkomens meer te belasten

kan je de duurzame samenleving financieren. 'Maar', zegt Steinberger, 'we moeten dat geld investeren in publieke diensten, zoals openbaar vervoer en gezondheidszorg'. In Steinbergers duurzame samenleving kan ieder mens genieten van een basis privaat comfort en overvloedige publieke luxe: een zeer goed georganiseerde, publieke infrastructuur die gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en ontspanning (groene ruimte) voor iedereen garandeert.

Steinbergers economie van de toekomst zet in op publieke diensten. Ze investeert in hernieuwbare energie, zet innovatie in om minder grondstoffen te gebruiken én evolueert naar een circulaire productie in functie van de behoeften, met een overheid die daarvoor het kader schept. Of om het met de woorden van econoom Kate Raworth te zeggen: 'Of de economie nu groeit of niet wordt bijzaak, het belang is welzijn.'

DE GROENE MYTHES VAN JAAP TIELBEKE

Een tweede denkoefening. Hoe komt het dat we weten dat we richting een klimaatcatastrofe evolueren, maar er toch niet in slagen om van richting te veranderen? Een aantal mythes houden de koerswijziging tegen. We zetten er enkele op een rij.

>>

WE ZIJN ALLEMAAL
EVEN SCHULDIG

‘Dat is misleidend’, stelt Tielbeke. ‘We weten dat de rijksten verantwoordelijk zijn voor de helft van de wereldwijde CO₂-uitstoot. Dat landen met de laagste inkomens het minst tot de klimaatverandering hebben bijgedragen, maar het zwaarst getroffen worden. We zijn dus niet allemaal even schuldig.’ **Het zijn de welvarendste landen die centraal staan in elk toekomstig vooruitzicht op veiliger milieuomstandigheden.**

EEN BETER MILIEU BEGINT
BIJ JEZELF

Een individuele automobilist kan bij het tankstation wat meer betalen om een boom te laten planten. Maar wat is één boom, terwijl de CEO van Shell zoveel meer kan doen? Hij kan ons energiesysteem veranderen, investeringsfondsen herbestemmen, minder fossiele brandstoffen produceren én actief op zoek gaan naar hernieuwbare energie.

Bedrijven als BP populariseerden de CO₂-voetafdruk, maar puur voor het eigen imago, niet uit bezorgdheid. BP wilde zichzelf in de markt zetten als vooruitstrevend en duurzaam, maar onder de motorkap veranderde er weinig. Het bedrijf ontwikkelde een *carbon footprint calculator* waarmee ieder huishouden de eigen koolstofvoetafdruk kon meten. De onuitgesproken boodschap: we zijn allemaal schuldig, dus zolang jij niet verandert kun je dat ook niet van ons

verwachten. Of ‘Kijk in de spiegel, voor je BP terechtwijst’. **‘Begin bij jezelf zorgt er vooral voor dat wij elkaars gedrag gaan bekritisieren’, verklaart Tielbeke. ‘Terwijl zij die echt beschaamd zouden moeten zijn, uit het zicht blijven.’**

KIJKEN DOOR DE CO₂-BRIL
EN BLIND VERTROUWEN
IN DE TECHNOLOGIE

We lossen het CO₂-probleem niet op met enkel het verhandelen van emissies, vrijstellingen of compensaties. Dit kan leiden tot minder uitstoot, maar lang niet genoeg. We moeten ook af van het geloof dat technologie ons wel zal redden. **Volgens Tielbeke kan en moet technologie bijdragen tot de oplossing. Maar hoe meer we leren over onze levende planeet en haar ecosystemen, hoe vanzelfsprekender het voor hem wordt dat de mens die niet moet beheersen.**

Vele generaties hebben deze mythes jarenlang voor lief genomen. Maar vandaag verandert er iets.

DE JEUGD PIKT HET NIET
LANGER

‘Dat de jeugd het durft op te nemen tegen politici en bedrijven is iets wat lange tijd niet is gebeurd’, zegt Tielbeke. ‘Er zijn de vele klimaatmarsen, het spijbelen voor het klimaat, of online verzet. Een recent voorbeeld is een Twitterpoll van Shell. In oktober 2020 lanceerde het bedrijf de vraag: *Waar toe ben jij bereid om de CO₂-emissie*

terug te dringen? Het antwoord was niet wat Shell wilde horen. In de VS twitterde Alexandria Ocasio-Cortez bereid te zijn *Shell aansprakelijk te stellen voor dertig jaar leugens over klimaatverandering, terwijl ze al die jaren wisten dat de uitstoot van fossiele brandstof onze planeet zou vernietigen.* Greta Thunberg reageerde: *Ik ben bereid de fossiele brandstoffenbedrijven uit te roepen tot bedrijven die bewust het leven van toekomstige generaties vernietigen, enkel voor de winst, terwijl ze gigantische bedragen investeren in campagnes die mensen afleiden en dus echte verandering voorkomen.’*

LEGALE MOBILISERING

Nog een bewijs: burgers gaan steeds vaker de strijd aan met overheden en bedrijven om milieumisdaden in de rechtbank aan te kaarten. Nederland nam in 2013 het voortouw met het burgerinitiatief Urgenda. Het eiste van de overheid meer inspanningen voor CO₂-reductie. Urgenda kreeg gelijk. Eind 2020 moest de Nederlandse uitstoot van broeikasgassen tenminste 25 procent minder zijn dan in 1990. In Frankrijk gaf de rechtbank zopas de klimaatzaak *l’affaire du siècle* gelijk. Ze bevond de Franse staat schuldig aan het niet nakomen van haar klimaatengagementen. In Nigeria werd Shell verantwoordelijk gesteld voor milieuvervuiling. In de UK loopt een zaak tegen de uitbreiding van Heathrow. Bij ons komt de Belgische klimaatzaak voor. Zelfs als deze zaken niet gewonnen worden, dan nog starten burgers volgens Tielbeke een zeer belangrijk debat op: ze wijzen aan wie verantwoordelijk is.

TRUMP OUT, BIDEN IN ÉN EEN
EUROPESE ‘GREEN DEAL’

Op dag één van zijn president-

schap stapte Biden opnieuw in het klimaatakkoord van Parijs. Kort daarvoor werd de European Green Deal beklonken. ‘Een goede zaak’, zegt Tielbeke. ‘Politici tonen dat ze klimaatverandering belangrijk vinden. Zij zagen dat mensen jobs én een rechtvaardige transitie willen. De groene deal voorziet een belangrijke rol voor de overheid en bevat ideeën over werkgelegenheid, industriële regulering, beleid en rechtvaardigheid. De Deal stelt dat het verlies aan biodiversiteit, klimaatverandering en ongelijkheid samenhangen, en erkent dat een herziening van de manier waarop we leven, reizen, eten, consumeren en energie produceren nodig is.’

MOETEN WE DAN ZELF NIETS
MEER DOEN?

Alles aan de consument overlaten kan niet leiden tot de structurele systeemverandering die nodig is. Dat bewijst volgens Tielbeke de vleesconsumptie. ‘Meer dan de helft van de Nederlanders zegt minder of helemaal geen vlees meer te eten tegenover vroeger. Maar wat blijkt uit de verkoopcijfers? De vleesconsumptie daalt niet. Eén van de verklaringen is dat mensen hun eigen duurzaam handelen overschatten. Maar een mens is meer dan een consument. We zijn ook burger. We moeten onze macht als burger aanwenden.’

Tielbekes besluit: ‘Niet alleen je gedrag aanpassen is nodig, je moet je macht als burger gebruiken. Politiek betrokken zijn. Aansluiten bij de klimaatbeweging. De mensen aan de macht onder druk zetten. Deelnemen aan legale mobilisatie. Ideeën voor alternatieven lanceren in je gemeenschap, je organisatie of achterban.’ Samen is ook hier het credo.

>>

Hoe vakbonden een rol kunnen spelen in de noodzakelijke systeemverandering. Een reactie van klimaatspecialist Bert De Wel van het Internationaal Vakverbond IVV.

EEN RECHTVAARDIGE TRANSITIE
IS DE ENIGE WEG VOORUIT

W e weten steeds beter wat er moet gebeuren. De emissies verlagen, overconsumptie verminderen, ongelijkheid uitroeien, welzijn voor iedereen nastreven ... Steinbergers model houdt daar mooi rekening mee. We weten ook wat de strategieën zijn die ingezet worden om verandering tegen te gaan. Dankzij Tielbeke worden meer en meer mensen zich daarvan bewust.

De uitdaging bestaat erin iedereen ervan te overtuigen dat het alternatief aantrekkelijk is. Theorieën als die van Steinberger kunnen bedreigend overkomen. De toekomst die we willen, moeten we ons eerst kunnen inbeelden.

En daarvoor zijn er nog een aantal antwoorden nodig. Hoe zal overconsumptie aangepakt worden? Zullen een anders ingerichte publieke ruimte en collectieve diensten voor mij een verschil maken? Hoe zal de technologie voor hernieuwbare energie succesvol toegepast worden op wereldschaal? Hoe zit het met de werkgelegenheid als er wordt ingezet op een meer circulaire economie? Zolang er geen vertrouwen is, zal een klimaattransitie niet mogelijk zijn.

Ook het IVV ziet klimaatverandering niet los van ongelijkheid of andere mistoestanden zoals racisme, genderdiscriminatie of de verwoesting van de biodiversiteit. Enkel een *rechtvaardige transitie* kan garanderen dat er voor iedereen gezorgd zal worden.

De uitdaging bestaat erin de lobbykracht te neutraliseren van sectoren die de transitie in de weg staan. Vaak worden werknemers en hun jobs in vervuilende sectoren *misbruikt* om veranderingen tegen te gaan. Het is één van de meest delicate evenwichtsoefeningen van de rechtvaardige transitie: een oplossing zoeken voor werknemers met goed betaalde jobs in een vervuilende sector.

Een plaats aan de onderhandelingstafel en sociale dialoog zijn de instrumenten die we het best kennen om veranderingen af te dwingen. Het probleem bestaat erin dat beleidsmakers vandaag hun neus ophalen voor werknemers en hun organisaties. Burgers, verenigd in een sterk middenveld, kunnen dat machtssevenwicht terug doen kantelen naar het algemeen belang. Overleg ondersteunen met activisme, mobilisatie en coalitievorming. De methoden zijn gekend. Ze zijn niet nieuw. Maar ze zijn meer dan ooit belangrijk.

SOCIALE BESCHERMING IS DE HEFBOOM
VOOR ECOLOGISCHE DUURZAAMHEID

Voor WSM staat de zoektocht naar hoe we een *rechtvaardige transitie* concreet kunnen maken centraal. We sluiten ons aan bij de visie van het Internationaal Vakverbond. Hoe vertaalt deze zoektocht zich bij de organisaties waarmee WSM samenwerkt?

TEKST / Koen Detavernier

W e nemen Bangladesh als voorbeeld. Door de ligging aan de monding van meerdere grote rivieren is het land erg kwetsbaar voor de klimaatverandering. De vele stormen en overstromingen hebben nu al een enorme impact op de levens van miljoenen mensen. De beschikbare landbouwgrond krimpt en oogsten gaan verloren. Dit alles terwijl Bangladesh zelf weinig bijdraagt aan de opwarming.

En het land zou wel eens dubbel getroffen kunnen worden. Niet alleen gaan hulpbronnen en landbouwgrond verloren door de vele natuurrampen, ook de kledingsector, de belangrijkste economische sector in Bangladesh, staat onder druk. De kledingsector is sterk afhankelijk van massaproductie en snelle (over)-consumptie. Verdwijnen zal de sector wellicht niet. Ook niet als er in de toekomst duurzamer geconsumeerd wordt of als de productie *dichter bij de consument* gaat gebeuren. Kleding zal altijd nodig zijn, ook in Bangladesh en de landen eromheen.

Toch zullen er jobs verloren gaan. Het is dan ook belangrijk dat er tijdig – lees NU - werk wordt gemaakt van een meer gevarieerde economie die inzet op jobs die bestand zijn tegen de klimaatverandering. Werk

in de zorg, jobs die de geografische kwetsbaarheid van het land voor de klimaatverandering aanpakken, hernieuwbare energie, ... én de nodige opleidingen, zodat mensen in die nieuwe *groene* jobs aan de slag kunnen. Daarbij is het werk voor betere en veiligere werkomstandigheden, betere lonen en volwaardige sociale bescherming cruciaal. Zonder dat perspectief op waardig werk en de *zekerheid* die sociale bescherming biedt om de transitie goed door te komen, zal het niet lukken.

Net daar ligt nog een grote uitdaging. Bangladesh heeft de voorbije jaren dan wel sterk ingezet op rampenparaatheid (met bv. veilige schuilplaat-

sen tegen stormen), maar de regering blijft doof en blind voor de grote sociale problemen, de lage lonen en onveilige werkomstandigheden ... Ze zet slechts met mondjesmaat in op sociale bescherming. Samen met het Bangladesh Social Protection Advocacy Network (B-SPAN) pleiten de organisaties waarmee WSM samenwerkt voor een uitbreiding van de sociale bescherming om zo de kwetsbaarheid van gezinnen te verminderen. Een uitgebreide sociale bescherming die armoede voorkomt, het inkomen beschermt en sociale relaties versterkt, biedt mensen meer kansen om zich aan de klimaatcrisis aan te passen.

Meer lezen?
De donut-economie van Kate Raworth, Less is more van Jason Hickel,
Uit de puinhopen van George Monbiot

Dit dossier is gebaseerd op het webinar van OIKOS Denktank: Don't just look in the mirror, look at the system. (14 december 2020) Je kunt dit webinar bekijken op Youtube.

ANDRE

TEKST / Nancy Govaerts - FOTO / Roger Job

Vorig jaar, toen we tussen twee lockdowns in weer samen mochten komen op kantoor, kondigde onze algemeen secretaris Andre Kiekens zijn vertrek aan bij WSM. Vanaf april zal hij genieten van zijn pensioen. Zijn tijd, zijn tomeloze energie en zijn zorgzame aandacht voor mensen zal hij eindelijk kunnen bewaren voor zijn mooie familie, zijn vrouw Lieve, zijn kinderen en kleinkinderen.

Andre verlaat WSM na 18 jaar, met spijt in zijn én ons hart maar met het volste vertrouwen in zijn opvolger Bart Verstraeten. Hij laat een organisatie achter die al heel wat stormen doorstond en sterk genoeg is om door ongetwijfeld woelige wateren te blijven varen. Waar sommigen een steen verleggen in een rivier, verlegde Andre een rotsblok. In zijn lange loopbaan bij WSM raakte hij vele levens, gedreven door verontwaardiging over sociale ongelijkheid en een geloof in een betere wereld.

WSM echt achter zich laten, zal hij wellicht niet kunnen en laat ons hopen, ook niet willen. Maar dat punt achter zijn loopbaan zetten, zal hem zeker toelaten om het rustiger aan te doen. Wij, WSM en de organisaties waarmee we samenwerken, bedanken hem graag - en later ook nog uitvoerig - voor zijn passie voor het werk van WSM in België en elders in de wereld. *Je kleinkinderen staan ongetwijfeld te popelen om je dagen te vullen met vreugde en af en toe een traan. Geniet met volle teugen en ook wij laten je niet los.*

WAAR SOMMIGEN
EEN STEEN VERLEGGEN
IN EEN RIVIER,
VERLEGDE ANDRE
EEN ROTSBLOK

TEKST / Mia Vandenberghe FOTO'S / WSM, ACV, Platform 2103

8 MAART: INTERNATIONALE VROUWENDAG

De ACV-campagne 'Gelijkheid is geen kansspel!' wil het bewustzijn vergroten rond de gevolgen van loopbaankeuzes voor vrouwen. Het is belangrijk om socialezekerheidsrechten op te bouwen en te behouden. Omdat je nooit weet wat het leven zal brengen. En je hebt kiezen en kiezen. Achter individuele beslissingen gaan vaak collectieve en maatschappelijke keuzes schuil, of genderstereotypen die ons zijn ingeprent.

Meer op www.hetacv.be/het-acv/wat-doen-we/gender

PUBLICATIE 'STAPPENPLAN NAAR GENDERGELIJKHEID'

WSM publiceert een stappenplan om ideeën en goede praktijken rond gendergelijkheid te delen. Met een mix van theorie en praktijk zet de publicatie organisaties aan om zich concreet in te spannen voor meer gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Dit is essentieel op de weg naar een inclusieve duurzame samenleving. De gids wordt geïllustreerd met inspirerende voorbeelden, geleerde lessen, concrete adviezen en aanbevelingen, do's en dont's van organisaties in Azië, Afrika, Latijns-Amerika en België.

Zie www.wsm.be/nl/news/publicatie-stappen-plan-naar-gendergelijkheid.html

PATRICE LUMUMBA, 60 JAAR GELEDEN VERMOORD

Was dit de vlag die op 17 januari, zestig jaar na de dood van Lumumba, boven het Koninklijk Paleis wapperde? Neen, we zijn nog niet zover dat België écht met een eerbetoon aan Lumumba uitpakt. WSM gaf wel al een virtuele aanzet (zie de Facebookpagina WSM België). Want dat verdient Lumumba, vindt collega Dieudonné Wamu Oyatambwe. En het mag gerust iets meer zijn. Zijn opinie lees je hiernaast.

21 MAART

Internationale dag tegen Racisme en Discriminatie

Het Platform 2103 verenigt middenveldorganisaties in België naar aanleiding van de Internationale Dag tegen Racisme en Discriminatie. In een aantal steden vonden acties plaats die racisme en discriminatie luidop veroordelen. Coronaproof wandelen, de inhuldiging van een kunstwerk of lezingen ... het signaal klonk unisono: we willen een samenleving waar iedereen een menswaardig bestaan kan leiden. We willen een overheid die dit in beleid omzet. We willen niet dat bevolkingsgroepen tegenover elkaar worden opgezet of dat minderheden, vluchtelingen en migranten de schuld krijgen van alles wat verkeerd loopt.

Meer op www.platform2103.be

Nog altijd verdienen vrouwen minder, hebben ze de meest onzekere jobs en leven ze vaker in armoede. De huidige gezondheids crisis versterkt dit nog. Vrouwen houden nochtans de zorgsector overeind. Op de Internationale Vrouwendag besloten vrouwen om voor één keer voor zichzelf te zorgen. Genoeg! Stop! Basta! 8 maart werd zo een stakingsdag voor vrouwen, niet alleen in België, maar in heel de wereld. In verschillende sectoren, maar ook thuis, legden vrouwen gedurende enkele uren tot een hele dag het werk neer. Om op die manier aandacht te vragen voor deze ongelijkheid. En vooral: om overheden en bedrijven op te roepen werk te maken van verandering.

DE VISIE VAN DIEUDONNÉ WAMU OYATAMBWE, CONGOLEES EN BELG

MAG HET IETS MEER ZIJN?

Op 17 januari was het zestig jaar geleden dat Patrice Lumumba overleed. Als premier leidde hij het nieuwe onafhankelijke Congo, maar al snel werd hij afgezet en onder nooit volledig opgehelderde omstandigheden vermoord. Een tragische gebeurtenis die de geschiedenis van DR Congo en België overschaduwt. Een Belgisch eerbetoon aan Lumumba zou niet misstaan, maar als we de geschiedenis recht in de ogen willen kijken, moeten we dieper graven.

Patrice Lumumba wordt in Congo en daarbuiten nog steeds als een held geëerd. Hij was van mening dat rijkdom en grondstoffen van Congo de eigen bevolking toekwamen. Vermaard is zijn ongeplande toespraak op de dag dat Congo onafhankelijk werd. Daarin liet hij zich scherp uit over België: 'Wij hebben dwangarbeid gekend in ruil voor lonen die veel te laag waren om genoeg te kunnen eten, ons waardig te kleden, te wonen of onze kinderen op te voeden. Wij, die in ons hart en met ons lijf hebben geleden onder de koloniale onderdrukking, wij zeggen luid en duidelijk: dat is nu allemaal voorbij.' De toespraak veroorzaakte een diplomatiek incident. Niet omdat wat Lumumba zei onjuist was, maar het moment en de toon maakten ophef bij de Belgen.

WESTERS IMPERIALISME

De koloniale samenleving herinnerde de Congolezen er voortdurend aan dat ze ondergeschikt waren. De belangen van de metropool gingen voor op de rechten van de bevolking. Pas na de Tweede Wereldoorlog begon de kolonisator rekening te houden met de ambities van de Congolezen zelf. Er werd geïnvesteerd in onderwijs, gezondheidszorg en huisvesting. Geleidelijk aan kregen de gekoloniseerden enkele burger- en politieke rechten. Na de onafhankelijkheid in 1960 kwam een deel van de 'juwelen' van de Congolese economie onder Belgische controle. In die periode zou België de afscheiding van Katanga en de politieke – en zelfs de fysieke – eliminatie van Patrice Lumumba hebben gesteund. Later kon Mobutu op steun rekenen. Congo (toen Zaïre) werd de draaischijf van westerse strategieën om het communisme in Afrika in te dammen. Tegenstanders van Mobutu werden geëlimineerd of tot ballingschap gedwongen. Tot de val van de Berlijnse Muur een nieuwe wind deed waaien op het geopolitieke schaakbord van de wereld.

GESCHIEDENIS IN DE OGEN KIJKEN

Zestig jaar na Lumumba's dood mogen we ons niet tevreden stellen met een terugblik. Ook vandaag blijven (neo-)koloniale systemen en praktijken de regel. Om één voorbeeld te noemen: de doorsnee Congolees heeft nog altijd weinig aan de natuurlijke rijkdommen van het land. Het probleem is trouwens niet Congolees: neokoloniale praktijken beheersen de wereldeconomie. **De geschiedenis recht in de ogen kijken is die praktijken aan de kaak stellen. Alleen zo kunnen we meewerken aan verandering.**

Dieudonné Wamu Oyatambwe is geboren in Congo en woont al bijna dertig jaar in België. Hij is politicoloog en werkt als programmeerbeheerder voor Centraal Afrika bij WSM.

IAO-conventie 189

reist de wereld rond en zorgt er stap voor stap en land per land voor dat de meest onzichtbare werknemers die we kennen in de wereld van het werk, het huispersoneel, niet langer overgeleverd zijn aan de grillen van werkgevers.

HUISPERSONEEL

UIT DE ANONIMITEIT

Dit is het verhaal van hoe sociale bewegingen de belangen verdedigen van kwetsbare werknemers, tot op het niveau van een internationale instelling. Ze bundelen hun krachten over geografische en politieke grenzen heen, schrijven mee aan een internationale conventie en zorgen voor een wettelijk kader op nationaal niveau. Eens in wetten gegoten laat dit werk van lange adem zich voelen, in huishoudens in België, India, Peru en elders in de wereld.

Lees mee hoe internationaal lobbywerk, conventies en nationale wetgeving recepten zijn voor waardig werk voor huishoudhulp en erkenning voor hun ondergewaardeerde arbeid.

Werk maken van structurele verandering vraagt nu eenmaal tijd.
Tijd en hard werken. En de tijd moet ook rijp zijn.

GENÈVE, ZWITSERLAND.
16 JUNI 2011

Eindelijk is het zover, na drie jaren onderhandelen keurt de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) de nieuwe regelgeving goed die een einde moet maken aan de zorgwekkende arbeidsomstandigheden van huispersoneel. Eindelijk is er een wettelijk kader dat hen uit de anonimiteit haalt. Vakbonden en ngo's van verschillende strekkingen beten er zich in vast, gesteund door vele vrouwen én mannen. Onder andere ACV Voeding en Diensten, de National Domestic Workers Movement uit India en WSM zaten aan de onderhandelingstafel met de vertegenwoordigers van werkgevers en overheden. Dit is het begin. De IAO conventie moet nu geratificeerd worden en erna vertaald naar nationale wetgeving.

Intussen gebeurde dit in 31 van de 187 landen. Het is een tijdrovend proces waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor organisaties die huispersoneel vertegenwoordigen.

LIMA, PERU,
26 NOVEMBER 2018

Het Parlement ratificeert conventie 189. Twee jaar later, op 30 september 2020, neemt het Congres een wet aan die het werk van tienduizenden huishoudhulpen beter reguleert. De ratificatie en de wet zijn een grote overwinning voor de sociale bewegingen in Peru. Samen met Andrea Salazar en Felipe Vega, twee activisten van de Peruviaanse jongerenorganisatie JOC, blikken we terug op een lange strijd voor sociale rechtvaardigheid.

Andrea en Felipe, jullie zijn vast trots op het geleverde werk. Maar wat verandert er nu echt voor de mensen?

‘De verworvenheden zijn niet min. Voortaan heeft elke huishoudhulp recht op 30 dagen vakantie per jaar, een minimaal maandloon van 930 Soles (220 euro) en een werkdag van maximum acht uur. Er moet een contract tussen werkgever en werknemer worden geregistreerd bij het ministerie van Werk. Vrouwen hebben recht op zwangerschapsverlof en kunnen niet langer ontslagen worden omdat ze zwanger zijn. Geweld en discriminatie op de werkvloer horen voortaan hopelijk meer en meer tot het verleden.’

JOC Peru zet zich al sinds de jaren zestig in voor huispersoneel. Wat is volgens jullie de meerwaarde van een internationaal wetgevend kader?

‘In Peru is huispersoneel onzichtbaar. Achter de muren van een woning vallen ze vaak ten prooi aan discriminatie en geweld. In 2011 kregen we via WSM en ACV de kans om samen met organisaties uit Azië en Afrika deel te nemen aan de gesprekken binnen de IAO. We getuigden over het werk van duizenden huishoudhulpen. Dat heeft invloed gehad op de onderhandelingen, daar zijn we van overtuigd. De verhalen van de mensen achter de cijfers lieten niemand onbewogen. Op 16 juni 2011 erkende de hele wereld dat huispersoneel het recht heeft om waardig te leven. Peru mocht en kon niet achterblijven. We hadden sinds 2003 een nationale wet, maar die was veel te zwak om ten gronde iets te veranderen, een hervorming was nodig.’

Er verliepen bijna tien jaren voor de conventie werd omgezet in wet. Maar JOC zat in die tijd niet stil. ‘Al vele jaren gaan we de straat op. We ontmoeten vrouwen uit landelijke

gebieden, die op zoek zijn naar een inkomen en zekerheid. Meer dan vijftig jaar geleden richtte JOC avondscholen op, waar vrouwen hun middelbare studie kunnen voltooien. Het zijn ontmoetingsplaatsen waar activisme vorm krijgt. Hier ontstonden de eerste vakbonden voor huispersoneel. Mensen worden zich bewust van hun werkomstandigheden. Geleidelijk aan overtuigden we ook politieke vertegenwoordigers die onze verzuchtingen meenamen tot in het parlement en bij de nationale regering.’

‘Werk maken van structurele verandering vraagt nu eenmaal tijd. Tijd en hard werken. En de tijd moet ook rijp zijn. Verschillende politieke crises die ons land de laatste tijd teisterden (de afgelopen twee jaar werd het parlement verschillende keren ontbonden, n.v.d.r.), hebben geleid tot een verzwakking van de rechtse partijen. Voor progressieve partijen ontstond de kans om de wet op de parlementaire agenda te zetten. Maar de overwinning is er een van de duizenden vrouwen die zich samen inzetten. We zijn heel trots op het geleverde werk.’

De toepassing van de wet is nu de grootste uitdaging

‘Het is een strijd die we op verschillende fronten zullen voeren. Werknemers sterk en bewust maken van hun rechten, zodat ze die kunnen opeisen. Werkgevers informeren en sensibiliseren. En de overheid uitdagen om de nieuwe wet te promoten, via een grote campagne bijvoorbeeld.’

JOC mag terecht trots zijn op deze verworvenheden, maar Andrea en Felipe erkennen dat ze nog geen tijd hebben om op hun lauweren te rusten.

ERGENS TUSSEN OUDENBURG EN KORTENBERG, BELGIË, 4 FEBRUARI 2020, ONLINE INTERVIEW.

Ik hoor het, ik ziet het, ik voel het. Voor mij zit een gedreven vrouw met een enorm hart voor de (meestal) vrouwen die als huishoudhulp werken. Als voorzitter van de centrale Voeding en Diensten en vanuit haar ervaring bij Familiehulp, is Pia Stalpaert de aange-
wezen persoon om een stand van zaken op te maken. Want al bevestigt ze dat het systeem van de dienstencheques hier sinds 2004 zorgt voor een wettelijk kader en erkent ze dat de strijdpunten van een andere orde zijn dan in vele andere landen, ook hier hebben we nog een lange weg af te leggen.

Een grote sector, al te vaak vergeten

Het is een grote sector, vergelijkbaar met de sector van de bouw. 145.000 huishoudhulp zijn actief in het systeem van de dienstencheques. Op een actieve bevolking van 4,5 miljoen is dat een belangrijke groep. Toch worden zij al te vaak vergeten. De pandemie maakt dit nogmaals pijnlijk duidelijk.

Pia: ‘De analyses van de coronacijfers bevestigen dat huishoudens de grootste besmettingenhaarden zijn. Lakens vervensen, sanitair netjes houden, vuilbakken kuisen, De huishoudhulp komt heel dicht bij de mensen ... en hun virussen. Toch werd de sector nooit gesloten. Tijdens de eerste lockdown vroegen een aantal bedrijven tijdelijke werkloosheid aan. Dat was niet langer zo tijdens de tweede lockdown. Het door de overheid voorziene budget voor beschermingsmateriaal (mondmaskers, gel, handschoenen) werd uitbetaald aan de werkgever. Binnen de sector zijn heel wat grote bedrijven actief. Gedreven door winst, springen zij spaarzaam om met het aangekochte materiaal. Ze spo-

ren hun werknemers aan de maskers niet te snel te wisselen. Of kochten herbruikbare maskers met het logo van het bedrijf, maar met een lage beschermingsgraad. Dit mag dan al banaal klinken, het is toch symptomatisch voor het gebrek aan respect en erkenning.’

Strijdpunten op tafel

Pia herinnert zich levendig de discussies over het respecteren van de minimum-afstand en hoe die kan gerealiseerd worden bij gezinnen thuis. Op deze werkplekken is het navolgen van de basisregels niet evident en moeilijk afdwingbaar. Huishoudhulp durven de confrontatie soms niet aan. Ze willen hun klanten niet schofferen en hun job niet kwijt. Velen zijn extra kwetsbaar omdat ze zwanger, alleenstaand of mantelzorger zijn.

Voor ACV Voeding en Diensten is een loonsverhoging strijdpunt nummer één. Er wordt veel en hard gewerkt voor een gemiddeld maandinkomen van 1.000 euro. Niet verwonderlijk dat een uitkering voor tijdelijke werkloosheid van 70 procent geen optie is.

‘De pandemie legt de gaten in ons systeem bloot. We wisten dat in ons welvarende België nog steeds te veel mensen in armoede leven, maar nu Het maakt me verdrietig en opstandig te zien dat die is toegenomen. Ik ga geen enkel gesprek uit de weg. Ik weet uit eerste hand welke keuzes een alleenstaande moeder moet maken wanneer haar maandloon met 300 euro vermindert, dus tijdelijk stoppen met werken is geen optie.

Maar ook vóór de pandemie wilden wij een loonsverhoging. Momenteel verdient een huishoudhulp twaalf euro per uur bruto. Dat is al jaren zo. Ik vergelijk het met een fles Mister Proper. De prijs

daarvan werd al tien maal verhoogd, maar het loon voor de vrouwen die het gebruiken, ho maar! De laatste verhoging die we recent afdwongen, is 0,8 procent. De marge binnen het interprofessioneel akkoord bedroeg 1,1 procent. Ik ben niet ontevreden met het resultaat, maar geef toe, dat is toch nog steeds veel te laag.’

Alles begint bij erkenning

‘Actievoeren helpt om de sector onder de aandacht van de media te brengen. Nu wordt er tenminste over onze sector gepraat. Het is en blijft een belangrijk strijdpunt: een vergeten, kwetsbare groep werknemers een forum geven en meer nog, de erkenning die ze verdienen.

Dat is ook een van de redenen waarom we internationaal actief zijn. Huishoudhulp is een volwaardige job waarop niet hoeft neergekeken te worden. We delen de strijd die Jeanne Devos, en nu sister Christy voeren in India. Jeanne kon dat zo goed, huishoudhulp in hun waardigheid herstellen. Ze vroeg hen dan: *stel dat je om het even wat kon doen, wat zou je kiezen?* Sommigen hoefden niet lang na te denken: *airhostess, dat zou me de nodige glans geven. Ach, zo. Wat doet een airhostess? Koffie schenken, eten opwarmen, dekentjes uitdelen, dat soort dingen. En wat doe jij wanneer je aan het werk bent bij een gezin?*

Het begint bij erkenning. Een eerlijk loon is belangrijk, maar huishoudhulp erkennen als een volwaardig beroep, gereguleerd in wetten en arbeidsovereenkomsten, gerespecteerd door werkgevers en klanten, daar wil ik me samen met de centrale voor blijven inzetten. Hier in België en internationaal. **We hebben de witte woede al, de 145.000 huishoudhulp mogen zich best ook eens kwaad maken!’**

Huishoudhulp

Ze verlieten hun huis en hun familie, op zoek naar een beter leven. Ze bekommeren zich om de vele huishoudelijke taken waarvoor anderen geen tijd hebben. Maar ze laten zich niet doen. Ze eisen hun rechten op en nemen hun toekomst in handen.

TEKST / Jennifer Van Driessche - FOTO'S / Camille Trinquet –2019 – België, WSM

BELGIË

TOT MEN ONS HOORT

De Brusselse 'Liga voor huispersoneel' (La ligue des travailleuses domestiques) verenigt huishoudhulpverleners zonder papieren. Samen eisen zij de mogelijkheid om legaal in België te kunnen verblijven en te kunnen bijdragen aan én genieten van de Belgische sociale zekerheid. De Liga werd opgericht door ACV Brussel en MOC, de Franstalige arbeidersbeweging.

Marilou: 'Mijn familie leeft in de Filipijnen. In 2011 verliet ik mijn thuisland om in dienst te gaan bij een Italiaans diplomaat in Brussel. Aan het einde van zijn opdracht, in 2017, raakte ik mijn papieren kwijt. Als huishoudhulp bevinden we ons helemaal onderaan de sociale ladder. We zorgen voor de kinderen, voor de zieken, voor de ouderen. Maar we leven in zeer benarde omstandigheden. Die realiteit willen we zichtbaar maken. Want wat wij doen is essentieel in deze samenleving. We zijn een deel van de economie. Daarom vragen we: zorg voor ons, zoals je voor je familie zou zorgen. We komen uit verschillende landen en praten verschillende talen, maar op straat spreken we de taal van de solidariteit.'

PERU

KLAAR VOOR VERANDERING

Vijftig jaar geleden richtte jongerenorganisatie JOC (KAJ) Peru avondscholen voor huishoudpersoneel op. Op deze ontmoetingsplaatsen krijgt bewustzijn vorm en ontspringt activisme.

Ana Maria: 'Sinds mijn achtste woon ik in Lima, bij m'n tante. Toen ik veertien werd, ging ik aan de slag als huishoudhulp. In die periode kwam ik in contact met JOC. Ik schreef me in bij de avondschool. Stilaan werd ik me bewust van de slechte manier waarop ik behandeld werd. Ik moest vaak werken op feestdagen, zonder betaling. Ik deed aangifte en kon mijn achterstallige loon opeisen. Sindsdien werk ik voor een andere werkgever. Het gaat nu beter, maar het is nog niet perfect. Door Covid-19 moest ik een contract ondertekenen, ik mag de woning van mijn werkgever vier maanden lang niet verlaten. Gelukkig kan ik digitaal contact houden met de vrienden van JOC. Ik ben nu 26. Klaar voor verandering. Op de avondschool maakte ik mijn middelbare studies af. Ik droom van een eigen schoonheidssalon, of een restaurant.'

UIT DE KAST

In deze rubriek snuisteren we in de kast. We gaan op zoek naar alledaagse of minder alledaagse dingen en hun herkomst.

DE SMARTPHONE

Smartphones en digitalisering zijn niet meer weg te denken uit ons dagelijks leven. En door corona gebruiken we het wereldwijde web nog meer dan vroeger. We werken van thuis uit. We shoppen online. We videochatten met vrienden en familie. Tijd om onze smartphone eens uit de kast te halen.

TEKST / Lois Savat - FOTO / Shutterstock

EEN KLEIN MAAR NIET ZO DUURZAAM BAKJE

Smartphones zijn kleine bakjes, maar de impact van hun productie is niet te onderschatten: arbeidsomstandigheden en lonen bij de ontginning van grondstoffen en de productie van smartphones blijken vaak pover. Zelfs bij de meer duurzame toestellen kan kinderarbeid in de keten niet worden uitgesloten. De klassieke ontginning van grondstoffen zorgt voor water- en bodemvervuiling en een enorm waterverbruik. De productie van een hedendaagse smartphone veroorzaakt ongeveer 70 kg CO₂. Bovendien worden grondstoffen zoals kobalt en lithium schaars, en zijn andere zoals tantaal reden tot conflict.

DRAAG ER ZORG VOOR

De meest verantwoorde smartphone is de smartphone die er niet is, maar soms heb je er eentje nodig. Om het zo duurzaam mogelijk te houden, kan je je toestel best zo lang mogelijk gebruiken, het (laten) repareren, een tweedehands of refurbished exemplaar aanschaffen of een kijkje nemen bij het aanbod van een duurzamer merk zoals Fairphone. Kies je voor een ander nieuw toestel? Dan kan je de levensduur van je smartphone verlengen met een hoesje en een screenprotector. Op iFixit.com kan je zien hoe makkelijk een toestel te repareren valt.

EEN GROTE BERG AFVAL

We vervangen onze smartphone gemiddeld na drie jaar. Hoewel het grootste deel van zo'n toestel gerecycleerd kan worden, gebeurt dat nog te weinig. Door smartphones op een verkeerde manier weg te gooien stapelt de afvalhoop zich verder op. Net als bij andere elektrische toestellen zorgt de digitale vuilnisbelt voor een milieu-impact, gezondheidsproblemen en ongereguleerde arbeid.

SPAAR ENERGIE

Zo bespaar je energie, als je je smartphone gebruikt:

- wis apps, mails, foto's, ... die je niet gebruikt,
- een kort berichtje verbruikt minder dan bellen, bellen verbruikt minder dan videochatten,
- je batterij kan langer leven door ze niet boven 80 procent op te laden of onder 30 procent te laten zakken.

ECHT KLAAR MET JE SMARTPHONE?

Als het toestel nog werkt kan je het doneren aan een sociale organisatie, kringwinkel of school uit de buurt. Krijg je je toestel niet meer aan de praat, lever het in bij een erkend inzamelpunt (zoals Recupel). Tot 90% van een smartphone kan worden gerecycleerd, maar toch heeft een Belgisch gezin gemiddeld drie ongebruikte smartphones liggen. Haal dat oude toestel ... uit de kast!

DIGITALE KLOOF

Digitalisering levert heel wat voordelen op, maar niet voor iedereen. Er bestaat de zogenaamde digitale kloof, dat is sociale uitsluiting wegens onvoldoende digitale vaardigheden of wegens het gebrek aan een toestel met toegang tot internet. Meer dan 10 procent van de Belgische bevolking heeft thuis geen internet, en dat percentage ligt nog hoger bij mensen die in armoede leven.

DIGIDWANG

Overheidsdiensten, betalingen of het aankopen van een treinticket: tegenwoordig kan het allemaal via internet. Dat kan een meerwaarde zijn, maar wanneer deze noodzakelijke verrichtingen moeilijker, duurder, of onmogelijk zijn zonder internet, spreekt ouderenorganisatie OKRA van *digidwang*.

INTERNET ALS BASISRECHT

Er gaan steeds meer stemmen op voor internet als basisrecht. Daarom wordt in België aan de regering gevraagd om het sociaal tarief voor telecom te herzien, al zijn er al internetproviders die een goedkoper basispakket voorzien voor kwetsbare gezinnen. Heel wat lokale besturen bieden hulp om digitaal wegwijs te worden. Er bestaan ook (betalende) initiatieven zoals Beego waarbij een student je aan huis komt helpen. Ook de organisaties waarmee WSM samenwerkt in Afrika, Azië en Latijns-Amerika zetten de komende jaren in op toegang tot internet voor iedereen.

bronnen: Koning Boudewijnstichting, UGent, MO*, Recupel

IEDEREEN VERDIENT BESCHERMING TEGEN COVID-19

TEKST / Mia Vandenberghe - FOTO'S / Shutterstock, WSM

IEDEREEN VERDIENT BESCHERMING TEGEN COVID-19 EN JIJ KAN DAARBIJ HELPEN

DE ONTWIKKELING VAN DE VACCINS GEBEURT DANKZIJ GROTE SOMMEN PUBLIEK GELD

TOCH BEZITZEN FARMACEUTISCHE BEDRIJVEN PATENTEN

TE WEINIG VACCINS VOOR HELE WERELDBEVOLKING VACCINS ZIJN DUUR

DAARDOOR ZIJN HEDENDE PRODUCTIE EN HANDEL EN ZIJN BEPALEN DE PRIJS

VOORSTEL: TIJDELIJK OPHEFFEN PATENTEN

OOK GEBOUWDE MET POLIOVACCIN EN HIV-MEDICATIE

GEVOLG: MEER VACCINS, GOEDKOPERE VACCINS

MAAR: ONDER ANDERE DE EUROPESE UNIE HOUDT DIT VOORSTEL TEGEN

NIET AKKOORD

BURGERSINITIATIEF: 1 MILJOEN HANDTEKENINGEN ZODAT EUROPESE COMMISSIE DIT VOORSTEL NIET BESPREKEN

Nu het coronavaccin er is, zien we licht aan het eind van de tunnel. Helaas zal niet iedereen snel een vaccin kunnen krijgen. Sommige landen zullen tot 2023 of langer moeten wachten om hun inwoners te vaccineren. De vaccins werden ontwikkeld dankzij grote sommen publiek geld. Maar farmaceutische bedrijven hebben de productie in handen en bepalen de prijzen, dankzij de patenten die zij nemen. Gevolg: er zijn te weinig vaccins voor de hele wereldbevolking. En vaccins zijn duur, want bedrijven willen winst maken. Sommige bedrijven beloofden hun coronavaccin aan kostprijs op de markt te brengen, maar daar is geen transparantie over.

DOE MEE
en onderteken het burgerinitiatief op www.noprofitonpandemic.eu/nl
Want niemand is veilig, tot iedereen veilig is!

Zuid-Afrika en India vragen daarom aan de Wereldhandelsorganisatie om de patenten op geneesmiddelen, vaccins, testmateriaal en andere technologieën in de strijd tegen Covid-19 tijdelijk op te heffen. Zonder patenten kunnen meer en goedkopere vaccins worden gemaakt. Dat gebeurde vroeger al met het poliovaccin en hiv-medicatie. Maar onder andere de Europese Unie (EU) houdt dit voorstel tegen.

Heel veel burgers en sociale organisaties vinden dit geen goede zet van de EU. Ze zetten een Europees burgerinitiatief op, 'No profit on pandemic'. Zo'n burgerinitiatief stelt EU-burgers in staat om rechtstreeks een wetswijziging voor te stellen aan de Europese Commissie. Het doel: één miljoen handtekeningen, van één miljoen Europeanen. Dan moet de Europese Commissie het opheffen van de patenten opnieuw bespreken, hopelijk met als resultaat dat de EU het voorstel steunt. Want iedereen heeft recht op gezondheid. In België scharen WSM, CM, kwb, beweging.net, OKRA, ACV Puls, Femma Wereldvrouwen en vele anderen zich achter het burgerinitiatief.

DE SOCIALE ZEKERHEID ONZE BESTE BESCHERMING

TEKST / WSM

RALIA SAMMOUDI, VAKBONDSAFGEVAARDIGDE BIJ SODEXO, BRUSSEL, BELGIË

'Ik ontvang kindergeld en een werkloosheidsuitkering toen dat nodig was, en later volgt mijn pensioen. We moeten ervoor zorgen dat onze sociale zekerheid niet afbrokkelt, ten voordele van grote multinationals die hun plicht ontlopen.'

ERIC VAN POUCKE, GEPENSIONEERDE, LID VAN OKRA, BRUGGE, BELGIË

'Ik geniet van mijn pensioen. Maar ik zie dat vele gepensioneerden het moeilijk hebben om een waardig leven te leiden. De pensioenen moeten herzien worden.'

ATHIT KONG, VAKBONDSMAN, PHNOM PENH, CAMBODJA

'We onderhandelen met de Cambodjaanse overheid. We vragen om anciënniteitstoelagen en ontslagpremies niet in te houden, wanneer kledingfabrieken sluiten.'

IGOR SEDONOU KODJOVI MESSANVI, VAKBONDSMAN, TABLIGBO, TOGO

'Hier in de regio zijn er veel longziekten, door het fijne stof van de cementfabrieken. Fabrieksarbeiders moesten soms geld lenen om hun dokterskosten te betalen. Wij ondersteunden hen bij het opeisen van een ziekenkas-aansluiting. We blijven ons inzetten voor de gezondheid van alle bewoners in onze regio.'

WANT JIJ VINDT VAST OOK ...

- dat iedereen recht heeft op een vaccin.
- dat informatie over de kwaliteit, de veiligheid en de productie-kosten ervan openbaar moet gemaakt worden.
- dat onderzoek naar een vaccin, betaald met publiek geld, niet mag geprivatiseerd worden.
- dat op een pandemie geen winst mag gemaakt worden.

Kortom, dat iedereen recht heeft op gezondheid!

DE SOCIALE ZEKERHEID ONZE BESTE BESCHERMING

Als 2020 één ding duidelijk maakt, dan is het dit: werkloosheidsvergoedingen, pensioenen, de ziektekostenverzekering, kindergeld, ... ze zijn onmisbaar. En ze vallen niet zomaar uit de lucht. Ze zijn het resultaat van een lange geschiedenis van solidariteit, waaraan iedere burger bijdraagt.

Toegang tot kwaliteitsvolle gezondheidszorg, vervangingsinkomens voor tijdelijk werklozen, een uitbreiding van het ouderschapsverlof wanneer crèches en scholen sluiten, overbruggingsrechten voor zelfstandigen, de erkenning van Covid-19 als beroepsziekte. Op dat alles kunnen wij rekenen om deze crisis zonder al te veel kleerscheuren te doorstaan. Zonder onze sociale zekerheid zou dat stukken moeilijker gaan.

Enkel sterke, collectieve diensten, op de juiste manier gefinancierd en correct beheerd beschermen ons, nu, en in de toekomst. De sociale zekerheid moet er zijn voor iedereen. Het is tijd om ze opnieuw naar waarde te schatten, erin te herinvesteren. Hier en overal in de wereld.

FOTO'S / WSM, JÉRÔME HUBERT, CHARLES FOX, FABRICE DEBATTY

